HET VOLKSBELANG.

LIBERAAL VLAAMS OPINIEBLAD
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 8 • oktober 2026
Jaargang 146 • maandelijks

In dit nummer:

EDITORIAAL
Het lege midden / 2

KALENDER
8ste Karel-Poma-lezing / 3

OPINIE
Economische groei is enige remedie / 4

BOEK VAN DE MAAND
Een verdeeld Oost-Duitsland op zoek naar zijn identiteit / 5

ANALYSE
Begroting: De Wever met de rug tegen de muur / 6

CULTUUR
Wie cultuur wurgt, begraaft stuk Vlaanderen / 8

BUITENLAND
Tien jaar na de Brexit / 10

LIBERAS
Het archief van Willy De Clercq / 12

De Vlaamse regering anno 2026 snoeit fors in het cultuurbudget.

“Cultuurbarbaren”

De Vlaamse regering van N-VA, Vooruit en CD&V heeft de cultuursector, en in het bijzonder de Vlaamse archieven, door haar besparingen ongemeen hard aangepakt. Onder impuls van de Vlaamse minister van Cultuur Caroline Gennez (Vooruit) is er brutaal ingehakt op de financiële ondersteuning van het archiefwezen. Ook op federaal vlak hebben de rijksarchieven al een pijnlijke besparingsronde moeten slikken, en gezien de slechte situatie van de federale kas, valt daar ook het ergste te vrezen.

Op 1 oktober 2026 kregen talrijke landelijke en bovenlokale erfgoedorganisaties te horen dat hun werkingsmiddelen vanaf 1 januari 2027 flink zullen dalen. Voor de culturele archieven, zoals Liberas, het Liberaal Archief, gaat het zelfs om een halvering van de middelen. Ook bibliotheken en musea zijn getroffen. De archieven schreven een brief naar de minister van Cultuur met de niet mis te verstane boodschap: ‘Zonder archieven geen geheugen, zonder geheugen geen democratie’. Ook de historici reageerden: ‘zonder archieven, geen historici, en zonder historici geen collectief geheugen'.

De kritiek op de besparingen was er niet naast. Het verwijt ‘cultuurbarbaren' viel het meest…

Lees meer blz. 8 en 9.

liberaalvlaamsverbond

> *Zou een sterke centrumpartij een oplossing zijn voor de huidige politieke stilstand?*

Voorwoord door Bert Cornelis

Het lege midden

In enkele opvallende politieke interviews is de voorbij dagen opnieuw het idee van het vormen van een grote Vlaamse centrumpartij opgedoken. Door de almaar groeiende versplintering van het politieke landschap, vooral in Vlaanderen, is er geen stabiel midden meer wat tot politieke onbestuurbaarheid en lethargie leidt.

Gewezen premier Yves Leterme (CD&V) en gewezen minister van Begroting Johan Vande Lanotte (Vooruit) verschenen plots weer op het politieke toneel in 'De Zevende Dag' van 18 oktober. Na zijn waarschuwing aan het adres van premier De Wever over de 'zorgwekkende' begrotingsperikelen die België wel eens in het vizier van speculanten zouden kunnen brengen, moest Leterme toegeven dat zijn pogingen om een stabiele kracht in het midden, met het kartel CD&V-N-VA, op te bouwen, totaal mislukt waren. Extreme partijen groeien en de vrees is dat dit maar een begin is van een meer fundamentele crisis waar meer mensen kiezen voor de straat in plaats van voor de stembus om hun gelijk te halen, wat men nu ziet in Frankrijk. De huidige klassieke partijen zijn niet langer in staat om daar wat aan te doen, wist Vande Lanotte: 'Het gemis aan grote partijen is vandaag een probleem.' 'De capaciteit om vanuit het centrum compromissen te smeden, is voor een deel weg. Het land heeft nood aan een breedgeschouderde volkspartij', voegde Leterme daar aan toe.

Fusieplannen van Lachaert

Maar het idee van een grote centrumpartij kwam ook uit een andere ietwat onverwachte hoek. De gewezen Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert, zoals bekend verliet hij de liberale partij 'Anders' en zetelt hij nu als 'onafhankelijke' in het Vlaams Parlement, onthulde in een interview met La Libre Belgique (3/10/2026) dat hij als liberale partijvoorzitter bij de onderhandelingen voor de Vivaldi-regering met zijn toenmalige collega van de CD&V, Joachim Coens, gesprekken voerde om Open Vld en CD&V te laten opgaan in een centrumrechtse volkspartij, naar het voorbeeld van de Duitse CDU, toen nog een grote partij… . Daarmee wilde Lachaert een tegengewicht vormen voor de vier linkse partijen in de regering. Die nieuwe partij kon dan een blok van zeker 25 procent halen en zo een bedreiging worden voor de N-VA. Later probeerde Lachaert ook nog Open Vld, CD&V en N-VA te bewegen om zo'n grote volkspartij te stichten, maar het idee werd intern bij Open Vld, in de eerste plaats door Alexander De Croo afgeschoten. Het zou immers het einde hebben betekend van het premierschap van De Croo vermits N-VA de grootste partij was in zo'n kartel. Ook de opvolger van Coens, Sammy Mahdi zag in de fusieplannen niks. Lachaert raadde in één trek zijn vroegere partij Anders overigens aan om aansluiting te zoeken bij de MR van Georges-Louis Bouchez die volgens Lachaert 'een belangrijke stem is van het liberalisme', ook in Vlaanderen. Een MR in Vlaanderen ziet Lachaert dan weer niet zitten omdat dit de rechtse politieke krachten zou verdelen en het speelveld uiteindelijk aan links wordt overgelaten.

Vergeelde krantenknipsels

Er zijn in het verleden nog pogingen van politieke herverkaveling geweest, denk maar aan de vernieuwing en verruiming (naar katholieke kiezers toe) van de liberaal Omer Vanaudenhove in de jaren zestig, of de omvorming van PVV tot VLD-Partij van de Burger (naar zowat iedereen toe) door Guy Verhofstadt in 1992. Ook de andere 'centrumpartijen' waagden een gok: de CVP was jarenlang met figuren als Leo Tindemans en Wilfried Martens een grote volkspartij op zich; hoe het kartel CD&V-N-NA afliep, weten we nu van Yves Leterme; Bart De Wever trok met de N-VA ook liberalen en katholieken aan; Bert Anciaux wou met Spirit een progressieve volkspartij oprichten en eindigde zelf bij de socialisten van Vooruit.

Jarenlang heeft het politieke midden België, met zijn zo al ingewikkelde staatsstructuur, rechtgehouden. De ene keer was het de CVP, met de liberalen, dan weer de CVP met de socialisten. Of met alle drie. De rest kwam er niet aan te pas. Vandaag is dat midden een schim van zichzelf. De federale verkiezingen van 2024 maakten dat pijnlijk duidelijk: in Vlaanderen domineerden N-VA en Vlaams Belang. CD&V en Vooruit proberen nog een rol te spelen in de regeringen, maar zijn slechts een schim van hun gewezen kampioenen die hun gouden jaren enkel nog kennen uit vergeelde krantenknipsels. Open Vld, ooit de partij van Guy Verhofstadt met grote liberale ambities, lijkt nog slechts bezig met haar voortbestaan. Het vacuüm in het midden is natuurlijk niet leeg. Het wordt gevuld door partijen die leven van polarisatie en tegenstellingen. Hun sociale media belonen meer de verontwaardiging dan de nuance. Een compromis is niet langer een eerbare onderhandelingsvorm, maar een schande.

Saai familiefeest

België lijkt steeds op een saai familiefeest waar iedereen aan tafel zit, maar niemand nog met elkaar spreekt. De nonkel van de linkerzijde kijkt misprijzend naar de tante aan de rechterzijde. De neven roepen slogans. De grootouders zijn moe. En ergens tussen de soep en de koffie staat een lege stoel. Dat is het huidige politieke centrum. Wie neemt de uitdaging aan om op die stoel te gaan zitten?

Achtste jaarlijkse Karel Poma-lezing

Op 16 november 2026 vindt om 20 uur (deuren vanaf 19u.30) in samenwerking met het Liberaal Vlaams Verbond (LVV) de achtste jaarlijkse Karel Poma-lezing plaats in Zaal AthenA (Koninklijk Atheneum Antwerpen) aan de Franklin Rooseveltplaats 11, 2060 Brussel. Keynotespreker is dit jaar Sven Biscop, hoofddocent UGent en onderzoeksdirecteur Egmont – Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen in Brussel.

Is er in de wereldpolitiek plaats voor welwillendheid? Zeker, maar niet als zwaktebod. Wie zich toegeeflijk opstelt omdat hij niet anders kan, wordt door de grootmachten weggeduwd. China, Rusland en onder Trump nu ook de Verenigde Staten, stellen zich naar eigen goeddunken boven de regels. Zij zullen niet aarzelen om Europa aan de kant te schuiven als hen dat zo uitkomt.
Ook Europa heeft dus macht nodig, om te gebruiken met respect voor onze waarden, voor een positief project: de wereld bij elkaar houden, binnen door iedereen gedeelde spelregels. Europa kan de verbindende grootmacht zijn: met iedereen waarmee onze belangen samenvallen, kunnen we samenwerken. Maar tegen wie ons op illegale wijze tegenwerkt, zullen we terugslaan. Met militair geweld als het niet anders kan.
Sven Biscop tekent een strategie uit voor de Europese Unie in het spel der grootmachten.

De toegang tot de lezing kost 10 euro (studenten gratis), inbegrepen een receptie en de publicatie van de lezing in een cahier.
Inschrijven is verplicht via: secretariaat@humanistischverbond.be of via de link www.humanistischverbond.be

Voorstelling boek over De Nieuwe Gazet

In het nieuwe boek 'Dagboek van de Sinjoor. De geschiedenis van De Nieuwe Gazet' beschrijft historicus Nathan Lauwers hoe de liberale krant 'De Nieuwe Gazet' meer dan een eeuw lang (1897-2022) mee vorm aan het Antwerpse stadsleven gaf. Aan de hand van grondig archiefonderzoek reconstrueert Liberas-onderzoeksmedewerker Lauwers de rijke geschiedenis van deze krant in zijn boek Dagboek van de Sinjoor.

De krantencollectie en het archief van 'De Nieuwe Gazet' die voor het eerst in 1863 verscheen, worden bewaard in Liberas tot 28 maart 2022 toen de titel opging in Het Laatste Nieuws.

Het boek verschijnt op 9 november, is uitgegeven bij Houtekiet en kost 34,99 euro. De officiële boekvoorstelling vindt plaats op dinsdag 1 december 2026 om 18u30 bij DPG Media (Mediaplein 1, 2018 Antwerpen) in aanwezigheid van DPG-Executive Chairman Christian Van Thillo (de uitgever van onder meer Het Laatste Nieuws). Toegang is gratis, inschrijven via inschrijven@liberas.eu met vermelding van het boek. Het aantal plaatsen is beperkt. Vlug inschrijven is de boodschap. U krijgt bevestiging van uw aanwezigheid.

Auteur Nathan Lauwers.

De Nieuwe Gazet
DE OORLOG IN BELGIE
Een ultimatum gesteld aan België. — Nederlandsch-Limburg bezet door de Duitschers. — Antwerpen in Staat van Beleg.
Zal België verzet bieden?

De Nieuwe Gazet, 4/08/1914. (collectie KBR)

Economische groei is enige remedie

De aanhoudende begrotingsperikelen tonen nog maar eens aan dat de enige, blijvende en dus structurele remedie om de cijfers op orde te krijgen, ligt in het aanzwengelen van de economische groei. Groei zorgt voor méér jobs en dus minder werklozen, méér fiscale en parafiscale inkomsten, méér consumptie en méér vertrouwen in de toekomst, en dus méér investeringen.

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Economen noemen dit het multiplicator-effect. Dus moeten we ons afvragen: wat remt vandaag die economische groei af?

Vraagzijde

Begin van dit verhaal is natuurlijk de vraagzijde van de economie: als consumenten niet willen of kunnen kopen, wordt er niets verkocht. Als investeerders geen nieuwe projecten willen of mogen opstarten, is er géén vraag. En bij dit laatste knelt het schoentje. Het aantal soms echte mega-projecten dat niet kan opstarten, omdat één van de vele vereiste vergunningen niet wordt toegestaan of, zelfs als alle vergunningen er liggen, dat wordt stilgelegd omdat omwonenden bezwaar of beroep hebben aangetekend, is hallucinant lang. Het Ventilus-project, om de op zee opgewekte groene energie naar het binnenland te krijgen, is wel het meest wraakroepend in dat verband. Iedereen, zowel de individuele burger als de industrie, smeekt om goedkope en propere energie en toch slagen een beperkt aantal bewoners langs het traject van die hoogspanningslijn erin blijvend stokken in de wielen te steken.

Dat bij elk project ook met de belangen van de omwonenden moet worden rekening gehouden, staat buiten kijf. Maar, er moet een objectieve en evenwichtige afweging van 'alle' belangen gebeuren. Goedkope én propere energie is het onmisbaar, 'bloed' voor ons economisch weefsel, niet alleen voor ons milieu, maar ook om geo-politieke redenen moeten wij zo vlug mogelijk af van onze verslaving aan fossiele brandstoffen. Deze overwegingen wegen niet op tegen de wetenschappelijk niet bewezen bezwaren van enkele omwonenden die trouwens door de overheid royaal vergoedt worden voor hun 'ongemak'. Van onze politici zou mogen verwacht worden dat ze niet trappen in de val van 'de asymmetrie van de democratie' (zie onze bijdrage in Het Volksbelang van 1/2022: 'De roepers achterna'); de omwonenden van een project zijn allemaal buren en kennen elkaar, dus ze kunnen zich gemakkelijk organiseren en veel lawaai maken. De begunstigden van een projecten, zijn meestal met veel meer in aantal, maar… ze kennen elkaar niet en ze verenigen zich dus niet, en zijn daardoor ook niet te horen. Politici vangen alleen signalen op van die luide roepers en hollen hen dus als een kip zonder kop achterna, en verliezen ondertussen het veel grotere en relevante 'Algemeen Belang' uit het oog.

Nieuwe regels

Als we de economische groei willen aanzwengelen en de vele verantwoorde investeringsprojecten willen activeren die nu liggen te verkommeren bij een van de vele rechtsinstanties die zich moeten uitspreken over bouw-, exploitatie-, milieu- of andere vergunningen, en alle mogelijke beroepen en bewaren daartegen, dan moet heel deze regelgeving dringend aangepakt worden en op een evenwichtige manier herdacht worden. Egoïstisch eigenbelang mag nooit primeren op het algemeen belang.

Dit dossier aanpakken, vergt geen hakbijl in sociale verworvenheden en nieuwe belastingen die de economische groei verder aantasten: alleen wat politieke moed om naar het grotere plaatje te kijken en zich niet te laten afdreigen door een kleine groep van belanghebbenden die niet beseffen wat ze de rest van de hele samenleving aandoen. Geen enkele beslissing van welke aard dan ook heeft alleen maar voordelen. Altijd zullen er ergens wel (enkele) benadeelden zijn.

Het is de rol van het beleid om ten eerste de juiste afweging van voor- en nadelen te maken en vervolgens als er nadelen zijn, te zien hoe die kunnen worden weggewerkt. Maar dat is iets totaal anders dan te zwichten voor een kleine minderheid die denkt dat zij een vetorecht hebben in projecten die hun belangen ruimschoots overschrijden. En, zoals steeds, dat vraagt om beleidsmakers die visie hebben én moed om op te komen voor het algemeen belang. Onze economie (en dus de begroting) kan er maar wel mee varen.

> *We moeten zo vlug mogelijk af van onze verslaving aan fossiele brandstoffen.*

Verdeeld Oost-Duitsland *op zoek naar identiteit*

Bert Cornelis

Met 'Van links naar rechts. Het oosten van Duitsland op de dool' neemt hoogleraar Duitse geschiedenis en European Politics aan de KU Leuven, Dirk Rochtus, ons mee in de bewogen geschiedenis van Oost-Duitsland, van de communistische dictatuur in de Duitse Democratische Republiek (DDR) tot de opkomst van radicale politieke partijen vandaag.

Het boek verklaart waarom een deel van de Oost-Duitse bevolking zich na de Duitse hereniging steeds meer is gaan afzetten tegen de gevestigde Westerse politieke orde. Daarbij staat één centrale vraag voorop: hoe komt het dat onvrede die vroeger vooral een linkse uitlaatklep vond, vandaag ook steeds vaker naar rechts verschuift? Getuige de jongste opmars van het extreemrechtse AFD na de deelstaatverkiezingen in het Duitse Saksen Anhalt, het vroegere Oost-Duitsland.

Grenzen

Rochtus, een van de meest gezaghebbende Vlaanderen-Duitslandkenners, schetst eerst de geschiedenis van de DDR, waar de communistische partij SED het politieke en maatschappelijke leven flink in haar greep hield. Kritische denkers en dissidenten die een meer democratische vorm van socialisme nastreefden, botsten op de grenzen van het regime en werden dan ook geliquideerd: in totaal werden er liefst 923 DDR-burgers geëxecuteerd in Moskou tussen 1950 en 1953. Na de oorlog hadden de Sovjets rond de 3500 Duitse bedrijven gedemonteerd en naar de Sovjet-Unie overgebracht. Intussen was een ongeziene vlucht van Oost-Duitsers naar West-Duitsland op gang gekomen.

Ook de Duitse hereniging van 1990 krijgt de nodige aandacht. Die hereniging na de val van de Berlijnse muur (9 november 1989), bracht vrijheid en nieuwe mogelijkheden, maar luidde voor veel Oost-Duitsers eveneens een periode van verlies van sociale status, werkloosheid en economische onzekerheid in. Overigens kregen veel inwoners de overtuiging dat West-Duitsland zijn economisch en politiek model aan het oosten opdrong, zonder genoeg rekening te houden met de voorbije geschiedenis en de gevoeligheden van de bevolking van Oost-Duitsland. 'Heel het politieke en economische systeem van West-Duitsland, de 'oude Bondsrepubliek' werd volledig opgelegd aan het oosten van Duitsland', schrijft Rochtus op bladzijde tien.

Onvrede

Een bijzonder aspect van het boek is de wijze waarop de auteur de politieke gevolgen van de 'Wende' onderzoekt. Eerst vonden veel ontevreden Oost-Duitsers een uitweg bij de PDS en later Die Linke, partijen die zich profileerden als verdedigers van hun sociale belangen. Later wist ook de rechts-radicale Alternative für Deutschland (AfD) een aanzienlijk deel van die onvrede naar zich toe te trekken. De auteur laat zien dat achter die politieke verschuiving meer schuilgaat dan een eenvoudige verandering van ideologie. Gevoelens van achterstelling, wantrouwen tegenover de politieke elite en de behoefte aan erkenning spelen eveneens een belangrijke rol. Ook de figuur van Sahra Wagenknecht, die elementen van links en rechts met elkaar probeert te verbinden, past in dat complexe politieke landschap.

De grote verdienste van het boek is dat het de huidige politieke ontwikkelingen in een historische context plaatst. Rochtus maakt duidelijk dat men het stemgedrag van Oost-Duitsers moeilijk kan begrijpen zonder rekening te houden met de ervaringen van de DDR en de ingrijpende veranderingen na 1990. Daardoor biedt het boek meer dan een beschrijving van de evolutie van de politieke toestand: het probeert te verklaren waar die huidige maatschappelijke onvrede vandaan komt.

Stof tot nadenken

'Van links naar rechts' biedt een waardevolle bijdrage aan het debat over de hauidige politieke verdeeldheid in Duitsland. Het boek toont hoe geschiedkundige herinneringen, sociale en economische onzekerheid en het gevoel niet gehoord te worden, generaties lang kunnen doorwerken. Bovendien roept het vragen op die ook buiten Duitsland relevant zijn: wat gebeurt er wanneer burgers het vertrouwen in de gevestigde politiek verliezen, en waarom vinden radicale partijen dan steeds meer aanhang?

Het boek maakt vooral duidelijk dat de politieke keuzes van vandaag vaak wortels hebben in de ervaringen en teleurstellingen van gisteren. Er moet meer begrip komen, aldus Rochtus, vanuit West-Duitsland, en ook van het Westen in het algemeen, voor wat er in het Oosten van Duitsland leeft.

(Bron en meer info op www.ertsberg.be)

Dirk Rochtus, Van links naar rechts. Het oosten van Duitsland op de dool, Ertsberg, Antwerpen, 2026, 270 blz., 24,75 euro.

Een begroting 2027?

De Wever met de rug tege

Prof. Herman Matthijs

De federale regeringsgesprekken over de begroting 2027 lopen erg traag en stroef met als centrale vraag: 'Gaan de onderhandelaars misschien eindigen met voorlopige kredieten? Hierbij tien bedenkingen in de vorm van een stand van zaken. Een zaak staat vast: op basis van de huidige politieke situatie staat de heerser over de Wetstraat 16 met de rug tegen de muur en dat leidt wel eens tot een beleid van politiek uitroken!

MR-voorzitter Bouchez krijgt dikwijls de schuld van de politieke crisis rond de begroting 2027, een verwijt dat onterecht is. Inderdaad, het kan onmogelijk dat één partijleider deze besprekingen zou saboteren. Of is Bouchez de enige die tegen nieuwe belastingen is en zijn de vier andere er allen voor?

Trouwens de MR-voorzitter kant zich tegen een btw-verhoging omdat dat niet in het regeerakkoord staat. Bovendien gaan hogere tarieven leiden tot een prijsstijging voor de burgers en injecteert het de inflatie. De mensen in dit land zitten met een verdienste van 50.000 euro per jaar al in de hoogste schijf van 50% van de personenbelasting. En met een overheidsbeslag van liefst 56% BBP valt er dan niet te besparen op de begrotingsuitgaven?

Premier Bart De Wever: leidt zijn poes Maximus tot Taximus?

Met een geraamd BBP van ongeveer 660 miljard euro kent dit land een overheidstekort van zowat 5,3% of 35 miljard euro. Om de Europees voorgestelde 3% BBP te behalen zou dit tekort maar 20 miljard euro mogen bedragen. Met andere woorden in nominale termen dient er 15 miljard euro structureel te worden gevonden. Daarbij komt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen interesse heeft om iets te doen en de Franse Gemeenschap alsook het Waalse Gewest ook geen grootse budgettaire bijdragen willen leveren. Gaan dan de federale overheid en de Vlaamse regering heel dat tekort onder hun beiden dichtrijden? Trouwens de gewilde btw-verhoging, en de reeds geïntroduceerde verhoging van de effectentaks alsook de ingevoerde meerwaardetaks e.a. zijn vooral een fiscale factuur voor de overwegend Vlaamse middenklasse. Op den duur moet de naam van de invloedrijke poes 'Maximus' gewijzigd worden in 'Taximus'!

> *"Geen enkele oplossing te bespeuren voor het oplossen van het tekort op de handelsbalans."*

Bovendien zijn de federale begrotingsonderhandelingen veel te laat gestart met geen geweldige voorbereiding en nogal wat onproductieve avondlijke- en nachtelijke vergaderingen. Veel heeft men niet geleerd uit het proces van de begrotingsopmaak 2026. Ook het stellen van 'dead lines gaat de zaak niet vooruit helpen. De Belgische regeringsleider had beter de desbetreffende opdracht uitbesteed aan de bevoegde ministers van Begroting en Financiën, en dat in vroeger stadium. Dan was hij niet de orkestleider geweest van de budgettaire gesprekken. Want op basis van de huidige politieke situatie staat de heerser over de Wetstraat 16 met de rug tegen de muur en dat leidt wel eens tot een beleid van politiek uitroken!

De discussie gaat al een hele tijd over de btw. Deze laatste indirecte taks brengt zowat 36 miljard euro op. Maar de reglementaire omkadering van deze belasting is bepaald Kafkaiaans te noemen. Alleen al een deregulering van deze btw en een betere controle zou 5 miljard kunnen opbrengen! Er wordt al jaren gesteld door Europese- en internationale instellingen dat dit land een taks-shift nodig heeft van arbeid naar indirecte alsook milieuheffingen. Want van de totale bruto loonkost in dit land houdt de burger netto maar 1/3de over! Daardoor situeert België zich al jaren in de mondiale top drie van de fiscale druk. Alleen de vraag: is dat iets om fier op te zijn?
Andere zaken die dringend een oplossing

Breekt Maximus straks ook nog onze welvaart af?

n de muur

vergen zijn het tekort op de Belgische handelsbalans. Daar ziet men al enige een tekort van divers miljarden. Dit land heeft een enorme export en die is voor 81% te relateren met de Vlaamse industrie/diensten sector. Desalniettemin is er geen plan te bespeuren, noch van de Vlaamse- noch van de federale regering, om dit probleem aan te pakken.

Met een hoge inflatie (4,5%) en een stijgende rente is de economische groei op quasi nul procent teruggevallen. We zitten in een situatie dat het BBP enkel stijgt door de inflatie. Maar het is wachten op enig plan voor economische groei: stilte bij de Vlaamse regering, niets te horen bij de federale regering en ook de Europese Commissie heeft geen inspiratie. Want zonder economische groei gaat men de problemen der openbare financiën nooit opgelost krijgen.

Die Europese Commissie maakt het wel helemaal bont met haar voorstellen inzake het nieuwe 'MFK' (Meerjarig Financieel Kader) 2028-2034, waarbij de Belgische afdrachten

Moet straks Anders met Frédéric De Gucht de federale regering depanneren?

aan de EU-begroting zouden gaan stijgen van 8 naar 12 miljard per jaar. Dat betekent vier miljard euro per jaar meer vanwege de Belgische staat! Een zestal landen (Denemarken, Duitsland, Finland, Nederland, Oostenrijk en Zweden) verzetten zich daar tegen en zestien oostelijke en zuidelijke leden willen meer geld. Deze Arizonaregering behoort tot de vijf landen met geen mening of onthouding! Dit laatste is op zijn minst wel merkwaardig voor een regering, die bepaald geen geld te veel heeft.

Ook is men al te ver gevorderd in deze legislatuur om er nog omvangrijke structurele zaken door te krijgen. Inderdaad, Arizona is halfweg en men had beter bij het begin van deze regering een grootse sociaaleconomische-budgettaire-fiscale hervorming geïntroduceerd. Trouwens als men grote sanering zou willen doen van de federale openbare financiën dan is er een ernstige politiek-budgettaire discussie nodig over de kerntaken van de staat. Het is al lovenswaardig dat de minister van Begroting een federaal subsidieregister heeft laten aanmaken en in relatie met een opportuniteitsdebat over de begrotingsuitgaven kan die opdracht starten. Trouwens zo wereldvreemd is die oefening toch ook niet te noemen, want hoe is Nederland uit dat probleem geraakt? Wel omdat de regering Rutte II (VVD-Pv/dA) die oefening van de kerntaken zowat tien jaar geleden heeft gedaan. Het resultaat is wel dat Nederland maar een overheidsbeslag heeft van 47% BBP, een tekort onder de 3% BBP en een schuldgraad van 45% BBP. We kunnen in de zuidelijke Nederlanden nog veel leren van het calvinistisch budgettair rentmeesterschap.
Geen van de vijf Arizona partijen heeft er belang

MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez, de enige die gelijk heeft?

bij om naar vervroegde Kamerverkiezingen te gaan, want in de laatste dpg-poll (Het Laatste Nieuws) doen ze het allemaal minder dan in 2024. Alleen de communisten, de PS en het Vlaams Belang staan op winst. Wat wel zou kunnen is een omwisseling van partners en dat men verder bestuurd met een andere ploeg. In dit laatste geval is er mathematisch maar één realistische mogelijkheid, namelijk: een traditionele tripartite of met andere woorden: de N-VA eruit en de PS alsook Anders erin? Ook de Franse straatprotesten zullen de gedachten in Franstalig België nog voor geruime tijd beïnvloeden.

> *Een alternatieve meerderheid met de PS en Anders?*

Concluderend is het de vraag of de middelenbegroting, de uitgavenbegroting en de programmawet 2027 nog tijdig klaar geraken om besproken alsook gestemd te worden voor het einde van dit jaar? Als dit laatste niet meer kan, dan belanden we bij de techniek van de voorlopige twaalfden alsook de financiewet. Dit zou dan al het tweede jaar op rij zijn en dat is bepaald geen publiciteit te noemen voor de Arizona-regeringsploeg. En wat gaat het dan nog worden met de echt pré-electorale budgetten 2028 en 2029?

Wie cultuur wurgt, begraaft stuk Vlaanderen

Geert Messiaen

Vlaamse cultuur op de schop. En de Vlaamse regering lijkt er nog trots op ook. Cultuurverantwoordelijke minister Caroline Gennez (Vooruit) mag dan misschien uitleggen waarom het allemaal noodzakelijk is, maar ondertussen wordt in Vlaanderen een kaalslag georganiseerd waarvan de gevolgen nog jarenlang voelbaar zullen zijn.

Waar is de fierheid van onze voorouders gebleven? Generaties lang hebben Vlamingen hun archieven, monumenten, boeken, kunst en tradities gekoesterd. Niet omdat cultuur een overbodige luxe was, maar omdat men begreep dat een samenleving zonder geheugen uiteindelijk ook haar identiteit verliest.
Vandaag lijkt diezelfde cultuur plots een gemakkelijk slachtoffer van de begrotingsdrift. De hakbijl erin. De subsidiekraan dicht. En vooral: cultuur moet maar begrijpen dat er 'geen geld' is.

Wel frigobons

Maar merkwaardig genoeg blijkt dat geld in Vlaanderen niet overal even schaars te zijn. Voor sommige politieke keuzes worden miljoenen gevonden. Paardenrenbanen kunnen rekenen op steun. Er komen middelen voor initiatieven zoals de frigobons. En ondertussen krijgen culturele instellingen te horen dat ze met aanzienlijk minder moeten proberen verder te werken.
Dan mag een burger zich toch vragen stellen. Is er werkelijk geen geld, of zijn er gewoon andere politieke prioriteiten?
Want wie beweert dat elke euro tweemaal moet worden omgedraaid alvorens hij wordt uitgegeven, moet ook bereid zijn diezelfde maatstaf consequent toe te passen.'Je geeft geen geld uit dat er niet is', klonk het ooit uit N-VA-hoek. Prima. Maar dan geldt de vervolgvraag evenzeer: waar gaat het geld dan wél naartoe? En waarom is cultuur blijkbaar zo gemakkelijk aan de beurt wanneer er bespaard moet worden? Ons geheugen is blijkbaar een kostenpost geworden.

Verontrustend

Het bericht dat verschillende landelijke archieven geconfronteerd worden met zware verminderingen van hun werkingsmiddelen, is ronduit verontrustend. Archieven bewaren geen overbodige dozen papier. Ze bewaren ons geheugen. Wie vandaag een archief afbouwt, merkt misschien morgen weinig verschil. Maar over tien, twintig of vijftig jaar kan niemand die verdwenen expertise, verloren collecties of niet meer uitgevoerde ontsluiting zomaar terughalen. Een begrotingsbesparing is onmiddellijk zichtbaar op papier. De culturele schade verschijnt pas veel later.
En precies daarom is dit zo gevaarlijk. Men kan een begroting netjes doen kloppen en tegelijkertijd een deel van het maatschappelijke kapitaal vernietigen. Dat is geen efficiëntie. Dat is kortetermijndenken. Vlaanderen zegt dat het verantwoordelijkheid neemt. De Vlaamse regering verkoopt haar begrotingsbeleid als verantwoord beleid. Maar verantwoordelijkheid is méér dan besparen. Verantwoordelijkheid betekent ook investeren in wat Vlaanderen morgen sterker maakt.

Geen visie

Waar is het grote plan voor economische groei? Waar zijn de investeringen die Vlaanderen opnieuw productiever, innovatiever en aantrekkelijker moeten maken? Waar is de visie die verder reikt dan de volgende begrotingscontrole?
De wereldeconomie blijft groeien met 2,6%. Vlaanderen kan zich toch niet tevredenstellen met het simpelweg beheren van de achteruitgang? Een regering moet niet alleen zeggen waar ze gaat snoeien. Ze moet vooral uitleggen waar ze naartoe wil. En daar wringt het schoentje. Eerst cultuur, daarna de gemeenten?
En dan is er nog de rekening die mogelijk later volgt. Vlaamse besparingen verdwijnen niet noodzakelijk. Soms verhuizen ze gewoon.

Lokale bestuur onder druk

Wanneer Vlaanderen minder middelen ter beschikking stelt, komen steden en gemeenten eveneens onder druk. En wanneer lokale besturen vervolgens moeten besparen, stijgen de lokale lasten of verdwijnen dienstverlening en investeringen. Uiteindelijk kan de rekening dus opnieuw bij dezelfde burger belanden. Eerst minder Vlaamse steun. Daarna minder lokale dienstverlening. En vervolgens misschien hogere gemeentelijke lasten.
De burger betaalt. Alleen verandert de naam van de belasting of de overheid die de factuur presenteert. Cultuur is geen frigobox Misschien wordt het tijd dat Vlaanderen opnieuw begrijpt dat cultuur geen speeltje is voor een kleine elite. Een archief is geen luxe. Een museum is geen luxe. Een bibliotheek is geen luxe.
Erfgoed is geen luxe. Cultuur is wat een gemeenschap vertelt wie ze is, waar ze vandaan komt en wat ze wil doorgeven. Wie daar blindelings in snijdt omdat het op korte termijn geld oplevert, moet zich minstens de vraag stellen wat hij op lange termijn verliest.
Want een samenleving die haar verleden verwaarloost, kan moeilijk beweren dat ze met vertrouwen aan haar toekomst bouwt.
Een begroting kan boekhoudkundig gezond zijn en maatschappelijk toch straatarm. Dat is misschien wel de belangrijkste les die uit deze besparingsronde moet worden getrokken.
Vlaanderen heeft geen gebrek aan slogans over verantwoordelijkheid. Het heeft behoefte aan visie. Aan economische groei. Aan investeringen. Aan keuzes die niet alleen vandaag een begrotingslijn doen verdwijnen, maar morgen welvaart creëren.

Cultureel kerkhof

En vooral aan het besef dat cultuur geen hinderpaal voor economische ontwikkeling is, maar deel uitmaakt van het maatschappelijke weefsel waarop een sterke regio gebouwd wordt.
Dus ja: bespaar waar het moet. Maar vertel de Vlaming dan ook eerlijk wat de rekening op lange termijn wordt. Want wie vandaag het geheugen van Vlaanderen afbouwt, kan morgen moeilijk uitpakken met zijn Vlaamse fierheid. Op een economisch kerkhof bouwt men nooit een sociaal paradijs. En op een cultureel kerkhof evenmin een trotse Vlaamse toekomst.

Liberas aan het Kramersplein in Gent. (foto Liberas)

Archieven zijn het grootste slachtoffer

Peter Laroy
Liberas-directeur

Een van de mooie archieven die door de besparingen getroffen worden, is ons eigen Liberas, het Liberaal Archief, zowat het liberaal historisch geweten van Vlaanderen. We publiceren integraal de aanklacht van directeur van Liberas, Peter Laroy.

'Op 1 oktober 2026 kregen tal van landelijke en bovenlokale erfgoedorganisaties te horen dat hun werkingsmiddelen vanaf 1 januari 2027 fors dalen. Voor de culturele archieven, waaronder Liberas, gaat het om een halvering. Liberas staat daarin niet alleen: ook musea en erfgoedcellen verliezen een groot deel van hun middelen, en erfgoedbibliotheken krijgen geen subsidie meer.
De voorbije weken liet de sector van zich horen, met open brieven en opiniestukken. Er waren ook hartverwarmende blijken van solidariteit. Nu is het tijd om vooruit te kijken. In het belang van de archiefvormers, van onze bezoekers en van de 10 kilometer archief in onze depots zoeken wij naar oplossingen, in dialoog met de Vlaamse overheid. Die weg zal niet eenvoudig zijn, maar ons doel blijft dezelfde: het erfgoed dat ons werd toevertrouwd veilig bewaren en toegankelijk houden.'

Erfgoedstrijd
Ook Liberas en de Liberas-medewerkers hebben zich de voorbije weken niet onbetuigd gelaten bij het onverwachte nieuws van de besparingen. Samen met de andere landelijke en bovenlokale archieven ondertekende Liberas een open brief aan minister van Cultuur Caroline Gennez met als titel 'Zonder archieven geen geheugen, zonder geheugen geen democratie'. De brief herinnert de minister ook aan haar eigen woorden uit 2025: erfgoedinstellingen zijn geen neutrale bewaarplaatsen, maar bakens van democratie. De brief verscheen in De Standaard en is integraal te lezen op de websites van Archiefpunt en FARO.
Ook de academische wereld reageerde. Mede op initiatief van Christoph De Spiegeleer, hoofd onderzoek bij Liberas, schreven leidinggevenden van de vakgroepen en opleidingen Geschiedenis aan de Vlaamse universiteiten een open brief in De Morgen: Zonder archieven geen historici, en zonder historici geen collectief geheugen. Zonder toegankelijke archieven is degelijk historisch onderzoek onmogelijk.
Dat historici zo eensgezind achter de archieven staan, sterkt ons. Liberas-medewerker Christoph De Spiegeleer bouwde verder op deze argumenten en publiceerde de tekst 'Het Cultureel Erfgoedveld wordt geviseerd' op de website van de onafhankelijke denktank Liberales.
De besparingen treffen de Gentse erfgoedsector hard. De getroffen organisaties moeten samen zo'n 3,5 miljoen euro inleveren. Op donderdag 15 oktober 2026 brachten Liberas, Amsab-ISG, de Boekentoren, Huis van Alijn en Kina hun topstukken symbolisch onder de hamer, met de steun van de andere getroffen Gentse erfgoedorganisaties. Veilingmeester Luk De Bruyker alias Pierke Pierlala leidde de 'veiling' in de Boekentoren. Een grote groep Liberas-medewerkers woonde de veiling bij en zag hoe vanuit het depot een huldeboek van het Willemsfonds en oorlogsdocumenten van Diesterweg symbolisch onder de hamer gingen.

Steun Liberas!

Wilt u Liberas daarbij helpen? Een gift vanaf 40 euro ondersteunt niet alleen haar werk, maar levert u ook een belastingvoordeel van 30% op. Een gift van 100 euro kost u na belastingvoordeel dus netto 70 euro. U kunt uw gift overschrijven op rekeningnummer BE41 0013 5584 7610 met vermelding 'gift Liberas'.

Info: www.liberas.eu

Liberas-medewerker Florian Van de Walle licht archiefstukken toe tijdens de symbolische erfgoedveiling (links). Liberas-medewerker Anouk Turnock doet namens Liberas een tegenbod (rechts). (fotograaf: Rowan Van Der Biest)

Groot-Brittannië

Tien jaar na de Brexit

Na tien jaar van afscheuring van de Europese Unie, u weet wel, 'de Brexit', krijgt Groot-Brittannië al zijn leugens en valse beloftes als een boemerang terug in het gezicht. De oneetbare soep die de achtereenvolgende vijf conservatieve eerste ministers hebben gekookt (David Cameron, Theresa May, Boris Johnson, Liz Truss, Rishi Sunak), heeft opnieuw Labour aan de macht gebracht. En een omslag in de kijk op de Brexitjaren, mede door de volstrekt onbetrouwbaar geworden band met de VS, de internationale energiecrisissen, en het door de wapenindustrie aangewakkerde spook van een mogelijke oorlog waarin de EU betrokken raakt.

Lukas De Vos

De grootste uitdagingen blijven de aanpak van de onwettige inwijking en een rechtzetting van wat de uitstap uit de Europese Unie, de Brexit, aan verwarring en verarming heeft veroorzaakt.

Op het punt over te steken naar Engeland struikelde ik over het vereiste visum (dat natuurlijk zo niet heet, maar ETA is, de elektronische reisvergunning om het land überhaupt nog binnen te mogen. Normaal wordt dat binnen de twee-drie dagen toegekend, nu zat ik in zak en as want na een week nog altijd geen bericht. 'Fool the other one', dacht ik. Het heeft me drie volle dagen gekost om GOV UK aan de schermpraat te krijgen (zonder foto). Stacey was een geduldige hulp die alle AI naar de mesthoop werkte. Bleek uiteindelijk dat de bevestiging nog dezelfde nacht van mijn indiening was verstuurd, maar naar mijn afdeling 'Concepten'. Had ik al tien keen dezelfde formulieren doorgestuurd, en dag na dag elke binnenkomende mail grondig doorgelicht, de afdelingen Prullenbak, Spam, Archief, Bijlagen en Ongelezen doorploegd.

Wilde privatiseringen

Niets werkt beter dan een mens, en mijn immens tijdsverlies is strikt aan de tussenschotten van digitalisering en centralisering te wijten. 'Red Tape'. Waar alleen hebberige parasieten op kwijlen. Door de wilde privatiseringen zijn er in Groot-Brittannië tientallen bedrijfjes opgeschoten die – voor aanzienlijk hogere prijzen – de klus wel willen klaren. Vaak staat ook GOV UK in hun benaming of aanspreking, zodat slechtzienden en Engelsonkundigen een gegeerde prooi zijn voor hun fuiken. Het 'I want my money back' van Margaret Thatcher heeft wel een heel cynische dimensie gekregen voor Europeanen. 'I want your money now'.

Breuk na referendum

De ommezwaai werd al drie jaar geleden duidelijk toen de 'Financial Times' op 5 en 7 februari 2023 openlijk pleitte om opnieuw toe te treden (rejoin!) tot de Unie. In een brief aan de redactie was voormalig Labourminister voor Europa onder Tony Blair, Denis MacShane ongemeen hard voor zowel socialisten als conservatieven. Labour was nooit pro-Europa, zo toonden de verkiezingen van 1951, 1955, 1959, 1964, 1970, 1983 en 1987 aan. 'All Labour leaders from Clement Attlee (die verrassend Winston Churchill versloeg na de oorlog) to Keir Starmer were at some stage not keen on Europe'. De Tories van hun kant hebben volgens MacShane hun eigen overtuiging verkracht. De conservatieven hebben altijd welwillend gestaan tegenover Europa, tot partijleider William Hague rond de eeuwwisseling het begrip 'Euroscepticism' lanceerde, en David Cameron het onzalige idee had van een volksraadpleging op te zetten. Had hij maar de breuk met de Europese Volkspartij van Angela Merkel niet geforceerd! Maar ook de idee van 'Financial Times'-economiehoofd Martin Sandbu om deels weer aan te sluiten bij de EU door een gezamenlijke douane-unie op te zetten, vond evenmin genade in zijn ogen. 'Turkey has been in the customs union since 1995 and is no closer to Europe'. Kan het tij keren? 'Peilingen zijn geen stemmen, maar van alle kieskringen in het VK (650) zijn er maar drie meer die nog een pro-Brexit meerderheid hebben' (Vandaag zijn het er vier). En MacShane eindigt met de profetsiche slotzin: 'By the time of Brexit's 10th anniversary, how many MP's will be ready to say it (Brexit) is working and benefitting Britain?'

Tegen Thatcher in

Op het Congres van de Labourpartij op

dinsdag 29 september 2026 pakte de nieuwe Eerste Minister, Andy Burnham, de koe bij de horens: hij tekende een tienjarig sociaal plan uit om de terugval van de welvaart in zijn land om te buigen. Hij voorziet in een grotere staatsdeelname in de economie tegen het ongebreideld kapitalisme van Thatcher in. Dat betekent onder meer herwaardering van de zware industrie die met de krachtmeting tussen Thatcher en de mijnvakbonden in snel tempo is ingestort. Strenger toezicht en ingrijpen op deregulering en privatisering, zoals de wildgroei van niet altijd bonafide parasietbedrijven; nationalisering wordt daarbij niet uitgesloten voor onmisbare sectoren zoals waterbedeling of technologie. Aanpak van de energiecrisis, met hachelijke initiatieven zoals opnieuw olieboringen voor de Schotse Oostkust. Een grote inspanning voor een heel-Europese kopzorg: voldoende en betaalbare huisvesting en woningbouw. Burnham wil drastisch van start gaan. Met onmiddellijke ingang koppelt hij lagere woonkosten aan structurele veranderingen: geen BTW meer op energie (al ingegaan), buskaartjes mogen vanaf volgend jaar niet meer bedragen dan 2 pond, plaatselijke raden krijgen meer zeggenschap over de huizenbouw, er komt een openbare netbeheerder op de energiemarkt. Tegen 2030 wordt een nationale pensioenhervorming klaargestoomd, en een aanpassing van de kieswetgeving (The Burnham Programme. A Twelve Year Plan for National Renewal).

Weer poorten voor migratie open?

Maar de grootste uitdagingen blijven uiteraard de aanpak van de onwettige inwijking en een rechtzetting van wat de uitstap uit de Europese Unie, de Brexit, aan verwarring en verarming heeft veroorzaakt. Over de inwijking lopen de meningen uiteen. 'Ik begrijp de woede bij wat zich voordoet in het Nauw van Cales. (…) Het aantal mensen dat op gammele bootjes aankomt is vorig jaar met 40% gedaald, en zelfs met 50% in de vroege jaren 2020. Net migration down more than 80 % since the peak of the Boris Johnson era'. De uiterst rechtse leider van de Reformpartij (ex-Brexit), Nigel Farage, reageerde daar snerend op en zei dat een nieuwe toetreding tot de Europese Unie inhoudt dat Londen ook het vrij verkeer van personen moet aanvaarden, en dat zoiets de poorten opent voor op zijn minst 200.000 nieuwe inwijkelingen. Per jaar. Cees van der Laan lijkt in de Nederlandse krant 'Trouw' – zonder bewijs - mee te gaan in die kritiek: 'Het Verenigd Koninkrijk loopt economisch achter op de Europese Unie en de instroom van illegale migranten is groter dan ooit tevoren. (…) Ook blijken de Britse autoriteiten geen grip te hebben op de vele rubberboten die bijna dagelijks met illegale immigranten van de

De Britse eerste minister Andy Burnham tekende een tienjarig sociaal plan uit om de terugval van de welvaart in zijn land om te buigen.

Franse kust naar de overkant varen'. Afgezien van het feit dat Frankrijk in eerste instantie verantwoordelijk is voor die doorwijkelingen, is er inderdaad een piekjaar geweest in 2022 (onder Boris Johnson) met 606.000 mensen (VRT, 25 mei 2023), dat nog erger werd in 2024: 860.000 (The Global Statistics), maar op nog geen kwart terugviel in 2025 met 204.000. Niettemin ziet Visa News toch een sombere evolutie: 'de jongste officiële cijfers bevestigen dan sluikmigratie opnieuw groeit in het VK, vooral met bootjes (88%). Er zijn meer gedwongen terugkeer en uitzettingen, maar dat cijfer blijft onder dat van aankomsten'. Een welles-nietes spelletje dus, maar wel een grote zorg voor Burnham.

Dwergen

Natuurlijk dus dat hij zich naar het continent keerde. Want de achteruitgang van de economie is dramatisch. Je kunt dan wel aparte handelsverdragen afsluiten met Australië of Japan, het zijn maar dwergen, ook in onze eengemaakte markt. Sinds Brexit is het steil bergaf gegaan met de Britse wereldhandel. Berekeningen wijzen uit dat net BBP van Londen 6 tot 8% lager is dan bij een voortgezet verblijf in de EU. Een slok van 100 tot 200 miljoen pond jaarlijks uit de borrel. Binnenlandse investeringen liggen 12 tot 18% lager dan bij de groten van de Unie. De aanvoer onder de Kanaaltunnel ligt pijnlijk achterop: nog 1,16 miljoen vrachtwagens reden onderzees naar Dover, in 2016 waren er dat nog 1,64 miljoen. De idiotie van een zeegrens te trekken tussen Noord-Ierland en West-Engeland heeft alleen gemor, corruptie en politiek gedram opgeleverd. Op 14 september hebben de regeringsleiders van Schotland, Wales en Noord-Ierland, toevallig drie afscheidingsgezinde politici, Londen voor het blok gezet: ze eisen van Londen een nieuwe volksraadpleging over hun zelfstandigheid. Trump gooide nog olie op het vuur door zich uit te spreken voor een herenigd Ierland.

Volgens de extreemrechtse Britse politicus Nigel Farage zal een nieuwe toetreding tot de Europese Unie inhouden dat de poorten geopend worden voor op zijn minst 200.000 nieuwe inwijkelingen.

Het archief van Willy De Clercq

Florian Van de Walle
Collectiebeheerder Liberas

Willy De Clercq zou dit jaar 99 geworden zijn. Zijn erfenis voor de liberale beweging en de algemene politiek in België is enorm. Het omvangrijke archief dat hij tussen 2004 en 2007 aan Liberas schonk, weerspiegelt zijn jarenlange inzet voor het publieke belang.

Een halve eeuw liberale praxis

Willy De Clercq (1927-2011) groeide uit tot een van de belangrijkste figuren uit de geschiedenis van het Belgische liberalisme. Na zijn studies aan de Rijksuniversiteit Gent bouwde hij een carrière uit als advocaat, docent en politicus. Vanaf het einde van de jaren 1950 bekleedde hij tal van vooraanstaande functies, waaronder vicepremier, minister van Begroting, minister van Financiën en minister van Buitenlandse Handel. Als eerste voorzitter van de Vlaamse PVV speelde hij bovendien een belangrijke rol in de uitbouw van het naoorlogse liberalisme in Vlaanderen.

Ook internationaal verwierf De Clercq aanzien. Hij was onder meer voorzitter van het Interimcomité van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), Europees Commissaris voor Buitenlandse Betrekkingen en Handelspolitiek en jarenlang lid van het Europees Parlement. Binnen de internationale liberale beweging bekleedde hij leidinggevende functies als voorzitter van de ELDR en van de Liberale Internationale. Vanuit zijn engagement in het Europees Parlement, de Europese Beweging en de Unie van Europese Federalisten bleef hij zijn hele leven een overtuigde pleitbezorger van Europese integratie.

Belangrijk archief

De archieven van Willy De Clercq behoren tot de belangrijkste politieke archiefbestanden die bij Liberas worden bewaard. Eerder werd al zijn omvangrijke persknipselcollectie ontsloten, die onderzoekers een eerste toegang bood tot zijn politieke carrière en publieke beeldvorming. Met de volledige ontsluiting van zijn archief komt daar nu een veel diepgaandere bron bij. Het volledig ontsloten archief bestaat uit 75 meter documenten.

De samenstelling van het archief weerspiegelt de loopbaan van De Clercq. Vooral zijn internationale en Europese activiteiten zijn sterk vertegenwoordigd. Zijn werkzaamheden als Europees Commissaris, zijn betrokkenheid bij de onderhandelingen rond de GATT-akkoorden, zijn inzet voor de Europese economische en monetaire integratie en zijn internationale handelscontacten komen uitvoerig aan bod. Ook zijn engagement binnen de Europese liberale beweging en zijn werkzaamheden binnen de Commissie Externe Betrekkingen van het Europees Parlement laten een rijk archiefspoor na.

Daarnaast bevat het archief een brede waaier aan documenten die verschillende facetten van zijn politieke en maatschappelijke activiteiten belichten. Zo is er een omvangrijke reeks politieke briefwisseling die vanaf de jaren 1970 redelijk volledig bewaard bleef. Ook zijn werkzaamheden als volksvertegenwoordiger, vooral op het vlak van economisch en fiscaal beleid in de jaren 1960 en 1970, zijn goed gedocumenteerd. Verder vinden we dossiers terug over zijn betrokkenheid bij organisaties en ondernemingen zoals Care International, de Stichting Flanders Technology en Union Chimique Belge (UCB).

Het archief werpt eveneens licht op De Clercq als communicator. Hij stond bekend als een begenadigd spreker en bereidde zijn toespraken bijzonder grondig voor. Talrijke voorbereidende nota's, documentatiemappen en persoonlijke aantekeningen tonen hoe zorgvuldig hij argumenten opbouwde en liberale ideeën uitdroeg.

Een bijzondere aanvulling vormt het kabinetsarchief van De Clercq als vicepremier in de regering-Vanden Boeynants-De Clercq (1966-1968). Het is uitzonderlijk dat een kabinetsarchief uit deze periode zo volledig bewaard bleef. Het bevat dossiers van de ministerraad, ministeriële comités en voorbereidende stukken voor belangrijke beleidsbeslissingen. Een recente aanwinst van fotoalbums uit dezelfde periode geeft deze bestuurlijke documenten bovendien een menselijk gezicht. Samen vormen deze bronnen een waardevolle toegangspoort tot de politieke geschiedenis van het naoorlogse België.

Onderzoekers die het archief van Willy De Clercq wensen te raadplegen, kunnen hiervoor een afspraak maken bij Liberas. Zoals voor alle politieke archieven in onze collectie geldt een raadpleegbaarheidstermijn van vijftig jaar. Daardoor zijn momenteel vooral de stukken uit de eerste decennia van De Clercqs politieke loopbaan toegankelijk voor onderzoek.

Willy De Clercq met Nelson Mandela en Winnie Mandela. (Liberas)

VOLKSBELANG wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond - www.hetlvv.be, Stichting Vanderpoorten, Kramersplein 23, 9000 Gent
Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur: Bert Cornelis - bert@reflextc.be - Vormgeving: ilde.cogen@anders.be - Secretariaat: info@hetlvv.be